

Polvijärven kunnan kotouttamisohjelma 2023 - 2025

POLVIJÄRVI

Sisällys

1. Johdanto	2
2. Kotouttamistyön käsitteitä	3
3. Kotouttamisohjelman 2023-2025 linjaukset	3
4. Kotouttamistyön keskeiset tehtävät	4
4.1. Kotoutumista tukeva viestintä ja tiedottaminen	4
4.2. Alkuvaiheen ohjaus, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelman laatiminen.....	4
4.3. Kotoutumista edistävät hyvinvointialueen palvelut	5
4.3.1. Sosiaalipalvelut	5
4.3.2. Terveys - ja sairaanhoitopalvelut.....	5
4.4. Varhaiskasvatuspalvelut ja esiopetus kotoutumistyön tukena	6
4.5. Koulutuksessa maahanmuuttajaoppilaiden kotoutumisen tukeminen	6
4.5.1. Perusopetus.....	6
4.5.2. Toinen aste	8
4.5.3. Muu koulutus.....	8
4.6. Maahanmuuttajien työllistymistä tukevat toimenpiteet.....	9
4.7. Tilapäistä suojelua saavat, kotikunta ja kustannusten korvaukset	9
4.8. Monialainen verkostoyhteistyö	9
4.9. Kotoutumispalvelujen kehittäminen	10
4.10. Kotoutumista edistävät kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut	10
4.11. Henkilöstön koulutus	11
4.12. Tulkkauspalvelut	11
5. Kotouttamistyön koordinaatio ja ohjaus.....	11
6. Lait ja ohjeet kotoutumisen edistämisestä ja henkilötietojen käsittelystä	12

1. Johdanto

Kotoutumisen edistämien on poikkihallinnollista ja monialaista yhteistyötä. Kunnan tehtävänä on luoda ohjelma, joka edistää kotoutumista ja hyviä väestösuhteita. Laki kotoutumisen edistämisestä määrää, että kunnan tulee laatia kotouttamisohjelma, joka sisältää suunnitelman maahanmuuttajien kotoutumista edistävistä toimenpiteistä ja palveluista. Lakiin kotoutumisen edistämisestä on tehty muutoksia vuoden 2023 alusta lisäämällä siihen hyvinvointialueiden rooli kotoutumisen edistämässä sekä lisäämällä joulukuussa 2022 eduskunnan hyväksymät kotoutumislain muutokset, jotka astuvat voimaan 1.1.2025.

Kotoutumista edistävät muun muassa kunnan peruspalvelut, työ- ja elinkeinohallinnon palvelut sekä kotoutumislaisissa säädetyt erityiset toimenpiteet ja palvelut, kuten alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman tekeminen sekä kotoutumiskoulutus. Hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat sosiaali- ja terveystyöpalvelut edistävät myös kotoutumista.

Kotouttamisohjelma muodostaa perustan korvauksille, jotka valtio maksaa kunnalle maahanmuuttajista.

Kotouttamislain keskeiset kohdat lyhyesti koottuna:

Laissa huomioidaan kaikki eri syistä Suomeen muuttaneet henkilöt. Kotouttaminen edellyttää maahanmuuttajien ja kantaväestön vuorovaikutusta ja yhteistä toimintaa.

Kotouttamistoimenpiteiden vaikuttavuutta lisätään ja niiden seuranta parannetaan. Alkuvaiheen ohjausta parannetaan. Maahantulon alkuvaiheessa on tärkeää saada tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, oikeuksista ja velvollisuuksista sekä neuvontaa kielikoulutus- ja työnhakuasioissa.

Haavoittuviin ryhmiin kuuluvien syrjäytymistä ehkäistään. Haavoittuviin ryhmiin kuuluvat esimerkiksi vammaiset, vanhukset ja vaikeassa tilanteessa elävät naiset ja lapset.

Maahanmuuttajien osallisuutta lisätään.

Pakolaisten hallittua kuntiin sijoittumista vahvistetaan.

Maahanmuuttajien kotoutumisen tukeminen on monialaista yhteistyötä, jossa kunta on keskeisin toimija. Maahanmuuttajien kotoutumisen kehittämisessä, suunnittelussa ja seurannassa kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu. Kunnan on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma ja kunta vastaa kotouttamisohjelman toimeenpanosta, kehittämisestä ja seurannasta. Kotouttamisohjelma hyväksytään kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan valtuustokausittain. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain mukaista talousarviota ja taloussuunnitelmaa laadittaessa.

Polvijärven kunnassa kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia palveluja ja tarvittaessa järjestetään erillispalveluja. Kotouttamisessa tehdään tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen, seurakuntien, muiden eri yhteisöjen, yritysten ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa. Ohjelmakaudella painopistealueita ovat kunnan kotouttamistyön koordinaation selkeyttäminen ja vastuutahojen nimeäminen, maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjaus- ja neuvontapalvelujen kehittäminen sekä maahanmuuttajataustaisten lasten kotoutumisen tukeminen ja heille suunnattujen tukitoimien järjestäminen.

2. Kotouttamistyön käsitteitä

Polvijärven kunnan kotouttamisohjelmassa käytetään käsitettä **kotouttamistyö** kuvaamaan kotoutumista edistävien toimenpiteiden järjestämistä. Laissa kotoutumisen edistäminen (1386/2010) määrittelyn mukaisesti maahanmuuttaja on Suomeen muuttanut henkilö, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla, tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti.

Kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on, että maahanmuuttaja saa yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla, kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ymmärtämiseen.

Kotouttamisella tarkoitetaan kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla (monialainen yhteistyö).

Pakolainen on ulkomaalainen, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka UNHCR (Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisjärjestö) toteaa olevan pakolainen.

Kiintiöpakolainen on henkilö, jolle on myönnetty maahantulolupa valtion budjetissa vahvistetun pakolaiskiintiön puitteissa.

3. Kotouttamisohjelman 2023 - 2025 linjaukset

Polvijärvelle tuleva ulkomaalainen on tervetullut asumaan, työskentelemään, yrittämään, lomailemaan, harrastamaan tai opiskelemaan.

Polvijärvellä maahanmuuttaja saa tehokkaan alkuohjauksen siten, että hän kotiutuu nopeasti suomalaiseen yhteiskuntaan ja löytää helposti tarvitsemansa palvelut.

Maahanmuuttajat saavat sellaisen suomen kielen taidon, mikä mahdollistaa heidän työllistymisen ja opintojen jatkamisen.

Kunnan kotouttamisasioiden koordinaatiota selkeytetään ja vastuutahot nimetään. Kotouttamisohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista seurataan aktiivisesti ohjelmakauden aikana.

Kotouttamisohjelman toimenpiteet otetaan huomioon kunnan talousarviovalmistelussa. Toimialojen ohjeita ja suunnitelmia päivitetessä otetaan huomioon maahanmuuttaja-asiakkaiden tarpeet.

Maahanmuuttajataustaisille lapsille järjestetään tarvetta vastaavasti kotoutumisen tukea.

4. Kotouttamistyön keskeiset tehtävät

Kotoutumistyön keskeiset tehtävät ovat

- Kotouttamista tukeva viestintä ja tiedottaminen
- Alkuvaiheen ohjaus, alkukartoitus ja kotouttamissuunnitelman laatiminen
- Kotoutumista edistävä sosiaali- ja perhetyö
- Varhaiskasvatuspalvelut ja esiopetus kotoutumistyön tukena
- Koulutuksessa maahanmuuttajaoppilaiden tukeminen
- Maahanmuuttajien työllistymistä tukevat toimenpiteet
- Kotoutumista edistävien sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen
- Valtion kunnille myöntämät korvaukset pakolaisten vastaanotosta
- Monialainen verkostoyhteistyö
- Kotoutumispalvelujen kehittäminen
- Kotoutumista edistävät kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut
- Henkilöstön koulutus
- Tulkkauspalvelut
- Kotouttamistyön koordinaatio ja ohjaus

4.1. Kotoutumista tukeva viestintä ja tiedottaminen

Lakisääteisesti kuntien on huolehdittava osaltaan maahanmuuttajien alkuvaiheen ohjauksesta, neuvonnasta ja tiedottamisen toteutumisesta sekä perustiedon antamisesta suomalaisesta yhteiskunnasta.

Polvijärvellä kotoutumista tukevaa viestintää ja tiedotusta pyritään saamaan kaikkien sitä tarvitsevien ulottuville.

4.2. Alkuvaiheen ohjaus, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelman laatiminen

Maahanmuuttajalle, joka muuttaa Polvijärvelle ja jolla on aikomus asua Polvijärvellä pidempään, tehdään alkukartoitus- ja -ohjaus. Maahanmuuttajalle laadittavassa alkukartoituksessa arvioidaan maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Kunnan/työllisyyspalvelujen on laadittava alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma työttömäksi työnhakijaksi rekisteröityneelle ja muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea saavalle maahanmuuttajalle.

Alkukartoituksen perusteella maahanmuuttajalle laaditaan kotoutumissuunnitelma. Työttömien työnhakijoiden osalta alkukartoituksesta ja kotoutumissuunnitelmasta voi vastata työllisyyspalvelut. Toimeentulotukea saavien osalta kotoutumissuunnitelman laatii kunta maahanmuuttaneen kanssa. Jotta kunta voi laatia alkukartoituksen, kunta saa Kansaneläkelaitokselta (KELA) tiedon toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti saatavasta maahanmuuttaneesta kotoutumislain 87 a §:n nojalla. Muiden maahanmuuttajien osalta alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma laaditaan tarvittaessa. Kunta/työllisyyspalvelut huolehtii, että hyvinvointialue osallistuu monialaisen suunnitelman laatimiseen tarvittaessa.

Kuntaan muuttava maahanmuuttaja saa tietoa hänelle tarjottavista palveluista.

Toimenpiteet:

Alkuvaiheen neuvonnan järjestäminen kuntaan muuttaville maahanmuuttajille.

4.3. Kotoutumista edistävät hyvinvointialueen palvelut

4.3.1. Sosiaalipalvelut

Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä sekä sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvästä neuvonnasta vastaa hyvinvointialue.

Sosiaalihuoltolain 1 §:n mukaan sosiaalihuollon toimintojen tarkoituksena on mm.

edistää ja ylläpitää hyvinvointia sekä turvallisuutta, vähentää eriarvoisuutta sekä edistää osallisuutta ja turvata yhdenvertaisesti tarpeenmukaiset, riittävät ja laadukkaat sosiaalipalvelut. Laki velvoittaa kiinnittämään palveluita järjestettäessä erityistä huomiota erityistä tukea tarvitseviin henkilöihin ja lapsiin.

Sosiaalipalveluja ovat mm. sosiaalityö, toimeentulotuki, perheoikeudelliset palvelut, varhaisen tuen palvelut, lastensuojelu, kasvatus- ja perheneuvonta, vammaispalvelut, vanhuspalvelut, mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut sekä kotipalvelu.

Sosiaalihuollon palvelutarve kartoitetaan maahanmuuttajien osalta tarvittaessa alkukartoituksen yhteydessä tai erikseen sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinnissa.

Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä, mikäli arvioinnissa aloitetaan sosiaalipalveluiden asiakkuus, maahanmuuttajalle nimetään omatyöntekijä tai vastuu sosiaalityöntekijä, joka toimii yhdyshenkilönä ja koordinoi sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelujen järjestämistä.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää työelämän ulkopuolella olevien nuorten, vammaisten ja ikääntyneiden tilanteeseen sekä syrjäytymisen ehkäisemiseen.

4.3.2. Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

Hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä sekä sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvästä neuvonnasta. Sosiaali- ja terveyspalveluista säädetään niitä koskevassa yleis- ja erityislainsäädännössä. nämä kaikille hyvinvointialueen asukkailla tarkoitettut palvelut tukevat osaltaan kotoutumista.

Pakolaisille tehdään niin sanottu maahantulotarkastus, joka aloitetaan vastaanottokeskuksessa. Tarvittaessa hoitoa jatketaan hyvinvointialueen palveluissa. Tämä sisältää muun muassa:

- * Terveystilan kartoituksen
- * Hoidettavissa olevien tai suojatoimia edellyttävien tartuntatautien seulonnan
- * Aikaisempien sairauksien ja hoitojen kartoittamisen
- * Rokotuksien varmistamisen
- * Psykkisten ongelmien kartoittamisen

4.4. Varhaiskasvatuspalvelut ja esiopetus kotoutumistyön tukena

Maahanmuuttajaperheiden lasten varhaiskasvatuspalvelut järjestetään kunnan varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti päiväkot-, perhepäivähoito- tai ryhmäperhepäiväkotihoidona. Varhaiskasvatuksen toiminnassa otetaan huomioon lapsen kieli- ja kulttuuritausta sekä yksilölliset tarpeet. Lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseen on saatavilla tarvittaessa kiertävän erityislastentarhanopettajan palveluja.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö kannustaa lapsen perhettä käyttämään ja vahvistamaan lapsen oman kulttuurin ja kielen tuntemusta. Lapsi oppii suomen kieltä ja tapakulttuuria sekä tutustuu lähiympäristöön varhaiskasvatuksen toiminnassa. Lapsen kotoutumisen tukemiseen liittyvät tavoitteet kirjataan lapsen henkilökohtaiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Varhaiskasvatuksen aloituksessa ja keskusteluissa voidaan tarvittaessa käyttää tulkkia. Huoltajille kerrotaan varhaiskasvatuksen yhteistyön tavoista ja yhteistyökumppaneista.

Esiopetusikäiselle lapselle esiopetus tarjotaan esiopetusryhmässä. Esiopetuksessa noudatetaan esiopetuksen opetussuunnitelmaa ja maahanmuuttajalapsen kasvatus- ja oppimistavoitteissa otetaan huomioon lapsen kieli- ja kulttuuritausta.

Lapsen suomen kielen taidon osaamista ja ymmärtämistä seurataan sekä tuetaan aktiivisesti. Tarvittaessa esiopetusikäisille on mahdollista järjestää suomi toisena kielenä -opetusta tai perusopetukseen valmistavaa opetusta. Kaikille esiopetukseen osallistuville lapsille järjestetään oppilashuollon mukaiset palvelut ja tarvittaessa lapselle voidaan sopia muita yleisen, tehostetun tai erityisen tuen palveluita. Esioppilaalle voidaan laatia henkilökohtainen esiopetuksen oppimissuunnitelma, johon myös lapsen kotoutumisen tukemisen tavoitteet on mahdollista yhteistyössä huoltajien kanssa kirjata.

4.5. Koulutuksessa maahanmuuttajaoppilaiden kotoutumisen tukeminen

4.5.1. Perusopetus

Kunta järjestää alueellaan asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta ja esiopetusta.

Maahanmuuttajalapset osallistuvat samaan opetukseen kuin muut lapset. Lisäksi heille voidaan järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta sekä suomi toisena kielenä (S2) -opetusta. Ulkomailta Polvijärvelle muuttavan perheen lasten osalta selvitetään mm. onko lapsilla tarvetta valmistavalle opetukselle, koulukydeille tai aamu- ja iltapäivätoiminnalle.

Maahanmuuttajaoppilaan tullessa kouluun tulee varmistaa, että koulun henkilöstöllä on riittävästi osaamista monikulttuurisuudesta. Opettaja selvittää mm. oppilaan koulutaitoja ja muita taustatietoja, joita tietoja tarvitaan oppilaan perehdyttämiseen ja sopivien tukitoimien löytämiseen.

Maahanmuuttajaoppilaiden opetuksessa on keskeistä suomen kielen osaamisen ja opiskelunvalmiuksien kehittäminen, jotta oppilaalla olisi mahdollisimman hyvät edellytykset kotoutua Suomeen ja menestyä myös jatko-opinnoissa. Opetus suunnitellaan ja toteutetaan perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti oppilaan kieli-, kulttuuri- ja koulutaustan pohjalta. Perusopetuksen oppiaineiden lisäksi

maahanmuuttajaoppilaille järjestetään suomi toisena kielenä opetusta sekä muuta tarvittavaa opetuksen tukea. Oppilaalle voidaan myös järjestää oman äidinkielen opetusta sekä oman uskonnon opetusta.

Oppilaalle, jolla ei ole riittävästi suomen kielen taitoa perusopetuksessa opiskelemiseen, voidaan järjestää myös perusopetukseen valmistavaa opetusta.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen ja perusopetuksen oppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen oppilashuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Oppilashuollon palveluja ovat mm. kouluterveydenhuollon palvelut sekä koulukuraattori- ja psykologipalvelut. Oppilaalla on oikeus myös ns. kolmiportaiseen oppimisen tukeen.

Perusopetuksen oppilaalle tarjolla olevia kotoutumista tukevia palveluita ovat myös läskykerho, aamu- ja iltapäiväkerho sekä koulun kerhotoiminta.

Kotoutuvan perusopetusikäisen oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa tehtävässä yhteistyössä kiinnitetään huomiota neuvontaan. Tarvittaessa käytetään tulkkipalveluita.

Toimenpiteet:

Perusopetuksessa järjestetään suomi toisena kielenä -opetusta. Oppimissuunnitelman avulla tuetaan peruskoulun päättötodistuksen saamista ja oppilaanohjauksen avulla tuetaan toisen asteen opiskelupaikan saamista.

Perusopetukseen valmistava opetus

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu maahanmuuttajalapsille ja nuorille, joiden suomen kielen taito ja/tai muut valmiudet eivät riitä perusopetuksen ryhmässä opiskelemiseen. Opetuksen tavoitteena on edistää oppilaan kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavat valmiudet perusopetukseen siirtymistä varten. Oppilaille annetaan opetusta suomen kielessä ja perusopetuksen oppiaineissa henkilökohtaisen opinto-ohjelman mukaisesti.

Perusopetukseen valmistava opetus ei ole kuntien velvollisuus, vaan opetuksen järjestäjä saa päättää opetusryhmien järjestämisestä ja koosta. Opetusta voidaan järjestää yhdellekin oppilaalle. Perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus on noin vuoden oppimäärä. Opetusaika määräytyy oppilaan yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Suomi toisena kielenä ja muun opetuksen tuki

Suomen kielen oppiminen on keskeinen tekijä lapsen ja nuoren kotoutumisessa. Suomi toisena kielenä opetetaan maahanmuuttajaoppilaille, joiden suomen kielen taito ei ole äidinkielen tasoinen kaikilla kielen osa-alueilla. Tavoitteena on, että oppilas pystyy opiskelemaan tehokkaasti suomen kielellä sekä toimimaan suomalaisessa kieli- yhteisössä. Suomen kielen opetus ei rajoitu pelkästään vain oppiaineen opiskeluun, vaan koko koulussa annettavan opetuksen tulee tukea oppilaan suomen kielen oppimista.

Suomi toisena kielenä (S2) -opetusta annetaan oppilaalle valmistavan opetuksen jälkeen tai sellaisille oppilaille, joiden äidinkieli ei ole suomi ja jotka tarvitsevat tukea suomen kielessä. Opetuksen määrä ja laajuus riippuu kunkin oppilaan omasta tasosta. Pääasiassa S2-opetusta pyritään järjestämään suomen kielen ja kirjallisuuden tuntien aikaan, mutta tarvittaessa opetusta annetaan enemmän.

Valmistava opetus ja S2 -opetus ovat kaksi eri asiaa. Valmistavaa opetusta järjestetään ensin ja tuolloin aika käytetään pääasiassa suomen kielen opiskeluun ja koulumaailmaan sopeutumiseen. S2 on oma oppiaineensa. Se kummalla tavalla maahanmuuttajataustaiset oppilaat aloittavat opiskelun, riippuu lähtötilanteesta ja kielitaidon tasosta.

Oman äidinkielen opetus

Mahdollisuus oman äidinkielen ja oman kulttuurin edistämiseen on suomen kielen taidon ohella tärkeää oppilaan kotoutumisessa. Oman äidinkielen vahva osaaminen tukee myös suomen kielen oppimista. Oman äidinkielen opetus on perusopetusta täydentävää ja oppilaalle vapaaehtoista. Oman äidinkielen opetusta järjestetään mahdollisuuksien mukaan.

4.5.2. Toinen aste

Polvijärvellä toimii kunnan ylläpitämä lukio.

Lukiossa maahanmuuttajanuoren opintosuunnitelma laaditaan tapauskohtaisesti, jolloin ensimmäinen painopiste on kielitaidon arvioinnissa ja aiemman koulutustaustan selvittämisessä. Tämän jälkeen aloitetaan suomi toisena kielenä opetus ja opiskelijaa tuetaan muiden aineiden opintojen aloittamisessa oman kielitaitonsa kehittymisen mukaisesti.

Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riveria järjestää maahanmuuttajille myös valmentavaa koulutusta, jossa pääpaino on suomen kielen opiskelussa ja ammatillisiin opintoihin valmistautumisessa.

4.5.3. Muu koulutus

Joensuun lyseon lukion aikuislinja tarjoaa joustavia opiskelupolkuja Joensuun seudun maahanmuuttajille. Aikuislinjalla on mahdollisuus järjestää suomi toisena kielenä opetusta myös toisen asteen opiskelijoille. Näin yksittäiset lukiossa opiskelevat maahanmuuttajataustaiset opiskelijat saavat mahdollisuuden suorittaa omaa kielitaitotasoaan vastaavia opintoja.

Joensuun seudun kansalaisopisto toimii viiden kunnan (Joensuu, Kontiolahti, Liperi, Outokumpu ja Polvijärvi) alueella. Kansalaisopisto tarjoaa suomen kielen kurseja maahanmuuttajille. Kurssit ovat vapaaehtoisia ja opiskelija itse tai heidän työnantajansa maksavat opiskelijoiden kurssimaksut. Opiskelijat ovat eri oppilaitosten vaihto-ohjelmissa opiskelevia, työssäkäyviä tai kotoutumiskoulutukseen pääsyä odottavia ja kotoutumiskoulutuksessa olevia.

Korkeakouluopinnoista kiinnostunut voi Joensuun seudulla pyrkiä Itä-Suomen yliopistoon tai Karelia ammattikorkeakouluun. Itä-Suomen yliopiston Koulutus- ja kehittämispalvelu Aducate tarjoaa mahdollisuuden suorittaa korkeakouluopintoja myös avoimen yliopiston kautta. Karelia ammattikorkeakoulu tarjoaa myös korkeakouluopintoja avoimen ammattikorkeakoulun kautta.

4.6. Maahanmuuttajien työllistymistä tukevat toimenpiteet

Yhtenä tärkeänä kehittämiskohteena alueella on maahanmuuttajien työllistymisen tukeminen ja koulutuksiin ohjaaminen.

Maahanmuuttajien työllistymisen tukeminen ja koulutuksiin ohjaaminen erilaisin käytännön toimenpitein on tärkeä maahanmuuttaja- ja työllisyyspalvelujen tehtävä.

Suomen kielen oppiminen on avain suomalaiseen työelämään. Toisena haasteena on kotoutumiskoulutuksen jälkeisiin opintoihin ohjautuminen. Kunta tekee tiivistä yhteistyötä maahanmuuttajien opiskelemaan ohjauksen kanssa, jotta mahdollisimman moni aikuinen maahanmuuttaja ohjautuu hänen tarpeisiin sopivaan koulutukseen.

4.7. Tilapäistä suojelua saavat, kotikunta ja kustannusten korvaukset

Kunta vastaa pakolaisten vastaanotosta ja alkuvaiheen kotoutumisesta. Kun tilapäistä suojelua saava henkilö on oleskellut Suomessa vähintään vuoden ja hänen oleskelulupaansa on jatkettu, hän voi hakea Digi- ja väestötietovirastolta kotikuntaa. Henkilö voi itse valita uuden kotikunnan, mikä vaikuttaa palvelujen tarpeeseen kunnissa.

Valtio maksaa laskennallisia korvauksia kunnille kotoutumislain mukaisesti. Kunnalle maksetaan kotoutumislain mukaisia valtion korvauksia henkilöstä, joka on saanut oleskeluluvan tilapäisen suojelun perusteella (jolle on myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain 110 §:n nojalla) ja jolla on kotikunta Suomessa. Korvauksia maksetaan tilapäistä suojelua saavista kotikuntamerkinästä alkaen. Tilapäistä suojelua saavat ovat vastaanottopalveluiden piirissä siihen saakka, kunnes heillä on kotikunta Suomessa.

Kunnalle kotoutumislaisista tarkoitetuista henkilöistä maksettavien kustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kunnalla on kotoutumislain mukainen kunnan kotouttamisohjelma sekä ELY-keskuksen kanssa tehty sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Kotoutumislaisissa on myös erikseen haettavia korvauksia, joita kunta voi hakea KEHA-keskukselta.

Toimenpiteet:

Monialainen yhteistyö kotoutumisen tukena.

4.8. Monialainen verkostoyhteistyö

Lain mukaan kunnan on kehitettävä kotouttamista tukevia palveluja monialaisena yhteistyönä. Yhteistyöhön tarvitaan kunnan kaikki hallintokunnat, ELY-keskus, seurakunnat, poliisi, Kela sekä muut yhteisöt, yritykset ja vapaaehtoistoimijat. Maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelma laaditaan pääsääntöisesti yhteistyössä maahanmuuttajan, sosiaalityöntekijän ja työhallinnon edustajan kanssa.

Toimenpiteet:

Monialainen yhteistyö kotoutumisen tukena.

4.9. Kotoutumispalvelujen kehittäminen

Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja ja työhallinnon palveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden eri toimijoiden kanssa.

Toimenpiteet:

Kotoutumista tukevat palvelut suunnitellaan ja toteutetaan tarvetta vastaavasti.

Yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa vahvistetaan.

4.10. Kotoutumista edistävät kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut

Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut voivat edistää maahanmuuttajien kotoutumista tarjoamalla mahdollisuuden osallistua ohjattuun toimintaan muiden kuntalaisten kanssa, järjestämällä maahanmuuttajia kiinnostavia tilaisuuksia, antamalla tiloja maahanmuuttajien itsensä järjestämään toimintaa varten ja tukemalla tiedonsaantia ja oppimista. Maahanmuuttajat voivat tuoda omaa kulttuuriaan tutuksi muille järjestämällä tapahtumia ja tilaisuuksia esimerkiksi yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Polvijärven kunnan kulttuuripalvelut voivat yhdessä järjestötoimijoiden kanssa toteuttaa palveluja maahanmuuttajille kotoutumisen tukemiseksi ja oman kulttuurin vaalimiseksi.

Omassa kunnassa järjestettäviin tilaisuuksiin on helppo osallistua.

Nuorisopalvelut järjestää harrastetoimintaa sekä leirejä lapsille ja nuorille. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Tarjolla on myös muita lapsille ja nuorille suunnattuja kerhoja, pienryhmiä, retkiä, leirejä sekä tapahtumia. Nuorisopalvelujen pyrkimyksenä on kotouttaa lapset ja nuoret mukaan toimintoihin. Nuorisotyön palveluihin pääsee tutustumaan mm. vapaa-aikatalo Vaparilla, Polvijärven kunnan nettisivuilla, Nuorten Polvijärvi-sivustolla, Polvijärven kunnan sekä nuorisopalveluiden sosiaalisen median kanavilla.

Liikuntapalvelut ja järjestöt järjestävät toimintaa lapsille, nuorille, työikäisille ja ikäihmisille.

Maahanmuuttajien määrät ovat olleet Polvijärvellä sen verran pieniä, ettei heille erikseen järjestettävää toimintaa ole ollut. Jos tällaista tarvetta ilmenee, tullaan toiminnan järjestämistä miettimään erikseen.

Polvijärvellä toimii kymmeniä aktiivisia eri alojen harrastusryhmiä, joista saa tietoa mm. vapaa-aikatalolta ja Polvijärven kunnan nettisivuilta. Yhdistykset ja seurakunnat tarjoavat maahanmuuttajille toimintaa ja tukea resurssiensa puitteissa. Toimijat tiedottavat toiminnastaan mm. nettisivuillaan ja sosiaalisen median kanavilla sekä osa tiedotteiden välityksellä.

Joensuun seudun kansalaisopiston kursseille voi osallistua koko Joensuun seudun kansalaisopiston toiminta-alueella Joensuussa, Kontiolahdella, Liperissä, Outokummussa sekä Polvijärvellä, mikäli toivottua kurssia ei omalla paikkakunnalla järjestetä.

Keski-Karjalan musiikkiopisto tarjoaa taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetusta sekä tanssin opetusta. Musiikkiopistossa ei ole ikärajoja eikä pääsykokeita.

Toimenpiteet:

Eri toimijat viestivät harrastustoiminnasta ja tapahtumista ja samalla vahvistetaan eri väestöryhmien välistä vuoropuhelua.

Hyödynnetään kolmannen sektorin hyvä toimintavalmius kotouttamisasiissa.

Tarvittaessa perustetaan yhteistyöryhmiä.

4.11. Henkilöstön koulutus

Kunnassa ei kenenkään oikeuksia loukata erilaisuuden vuoksi ja moninaisuus on tasa- arvoisen työyhteisön rikkaus. Tasa-arvoinen työyhteisö arvostaa ja hyödyntää monikulttuurisuutta.

Toimenpiteet:

Kotouttamistyöhön liittyvää koulutusta järjestetään tarvittaessa kunnan työntekijöille ja laajemminkin.

4.12. Tulkkauspalvelut

Viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta tai kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa kielilain mukaan viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi tässä laissa tarkoitetussa asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Viranomainen huolehtii mahdollisuuksien mukaan tulkitsemisesta ja kääntämisestä myös muussa maahanmuuttajan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa.

Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota maahanmuuttajan voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän.

Maahanmuuttaja ja virkailija tulevat ymmärretyksi ja saavat tarvitsemaansa tietoa tulkin tai kääntäjäpalvelun välityksellä tai sellaisella kielellä, jota hän ymmärtää.

Toimenpiteet:

Perehdytetään henkilöstöä kääntäjäpalvelujen ja tulkin käytön periaatteisiin.

5. Kotouttamistyön koordinaatio ja ohjaus

Maahanmuuttajien kotoutumisen tukeminen kuuluu osaksi kaikkia palveluja. Kunnalla ja hyvinvointialueella on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Kunnalla on jatkossa kokonaisvastuu kotoutumista edistävien palvelujen järjestämisestä ja pakolaisten vastaanotosta. Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään kotoutumislain mukaan osana kunnallisia peruspalveluja ja työ- ja elinkeinopalveluja sekä muina toimenpiteinä.

Kunnan on kuultava hyvinvointialuetta, kun pakolaisten vastaanoton sopimusta laaditaan tai päivitetään ELY-keskuksen kanssa ja mikäli sopimuksen puitteissa vastaanottavilla pakolaisilla ennakoidaan olevan erityisiä sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeita.

Hyvinvointialueella on vastuu järjestää asuminen alaikäisenä ilman huoltajaa tulleille. Kotoutumisen mukaisesta aikuistumisen tuesta vastaavat hyvinvointialue ja kunta yhdessä omien järjestämisvastuidensa mukaisesti. Hyvinvointialue vastaa muun muassa perheryhmäkodin perustamisesta. Ennen perheryhmäkodin perustamista hyvinvointialueen on kuultava kuntaa.

Hyvinvointialueen, maakuntaliiton ja kunnan yhteinen tavoite on, että kuntaan muuttaneet sujuvasti asettuvat ja kiinnittyvät alueelle sekä työllistyvät.

Kotouttamisohjelman käytännön toteutuksen kannalta on keskeisessä asemassa viestintä eri toimijoiden välillä.

Kotouttamishjelman yleinen tavoite on maahanmuuttajien osallisuuden tukeminen niin kunnan kuin myös yhteiskunnan kaikilla sektoreilla.

Hyvin toteutunut kotouttaminen edellyttää kaikkien hallintokuntien, eri toimijoiden ja kansalaisten sitoutumista yhdenvertaisuuteen, syrjimättömyyteen ja rasismien ehkäisyyn sekä myönteisen asenneilmapiirin edistämiseen.

6. Lait ja ohjeet kotoutumisen edistämisestä ja henkilötietojen käsittelystä

- Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010, <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386> (Tämä laki on kumottu L:lla [14.4.2023/681](https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2023/20230681), joka on voimassa 1.1.2025 alkaen.)
- Työ- ja elinkeinoministeriön ohje kotoutumisen edistämisestä 1.1.2023 alkaen, kotoutumislain muutokset 1.1.2023 ja 1.3.2023
- Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta (936/2022), hyvinvointialueiden rooli kotoutumislaissa, voimaan 1.1.2023, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220936>
- Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta (1083/2022), kotikunnan saaneet tilapäistä suojelua saavat henkilöt ovat kotoutumislain korvausten, kuntaan osoittamisen ja alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden palveluiden piirissä, voimaan 1.1.2023
- OKM Valmistautuminen Ukrainasta paenneiden kotikuntaoikeuteen ja kasvatus- ja koulutuspalveluiden järjestämiseen 9.1.2023 VN/34384/2022-OKM-1
- EU:n tietosuoja-asetus (2016/679)
- Tietosuojalaki (1050/2018)
- Julkisuuslaki (621/1999)
- Hallintolaki (434/2003)